

GENEL KURUL KARAR

ALİ ÖNAL BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/11798
Karar Tarihi : 25/5/2017

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Burhan ÜSTÜN
Başkanvekili : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Serruh KALELİ
Osman Alifeyyaz PAKSÛT
Recep KÖMÛRCÛ
Nuri NECİPOĞLU
Hicabi DURSUN
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Abuzer YAZICIOĞLU
Başvurucu : Ali ÖNAL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, dolandırıcılık ve sahtecilik suçlarından yürütölen yargılama sonucunda karar sonucunu etkileyecek esash iddiaların tartışılmaması nedeniyle adil yargılanma ve gerekçeli karar haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÛRECİ

2. Başvuru 15/7/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine affen başvuru hakkında görüş sunulmayacağını bildirmiştir.

7. Birinci Bölüm tarafından yapılan toplantıda, başvurunun niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca görüşülmek üzere dosyanın Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

9. 1968 doğumlu olan başvuru, olay tarihinde Antalya'da serbest avukatlık mesleğini icra etmektedir.

10. Başvurucu; yanında çalışan ve şikâyet konusu davada birlikte yargılandığı A.D.nin babası M.D.nin vekili olarak lehtarı A.D., cirantası M.D., borçlusu M.G. (katılan), tanzim tarihi 11/2/2009, ödeme tarihi 2/3/2009 ve bedeli 150.000 avro olan emre yazılı senedi (bono) 5/3/2010 tarihinde Serik 1. İcra Dairesinin E.2010/1129 sayılı takip dosyasında M.G. aleyhine icraya koymuştur.

11. İcra takibi kesinleşip haciz işlemleri başladıktan sonra M.G. tarafından Serik 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2010/204 sayılı dosyasında menfi tespit davası açılmıştır. Derdest olan davada icra veznesine giren paranın alacaklıya ödenmemesine ilişkin tedbir kararı bulunmaktadır.

12. M.G. 19/3/2010 tarihli dilekçe ile başvuru ve bonoda ismi bulunan A.D. ve M.D. aleyhine Antalya Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyetle bulunmuştur. M.G., şikâyet dilekçesinde olayları özetle şöyle açıklamaktadır: Kendisinden 1.450.000 avro olarak taşınmaz alım satım işleminde kendisini dolandıran damadı F.A. ve F.A.nın yanındaki kişilere karşı yardımcı olması için emlakçı B.A. ile birlikte avukata (başvurucu) gittiğini ve vekâlet konusunda 150.000 avroya anlaştıklarını belirtmektedir. M.G., başvurunun kendisine 150.000 avro vekâlet ücreti ile isminin yazdığı ve matbu yazıların yer aldığı sözleşmeyi (Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi) imzalattığını, talep etmesine rağmen bu sözleşmeden örnek vermediklerini ve bunun dışında herhangi bir senet imzalamadığını ileri sürmekte; başvurucuya 9.000 İsviçre frangı peşin ödeme yaparak avukatlık bürosundan ayrıldığını, yurt dışına çıktıktan sonra başvurunun telefonla arayarak kendisinden para istediğini ve farklı kişilerin hesaplarına 50.000 TL, 50.000 TL ve 30.000 TL olmak üzere üç kez para gönderdiğini vurgulamaktadır. Daha sonra yurt dışından aradığında avukatın telefonlara çıkmadığını, aynı büroda çalışan diğer avukatlardan S.B. ile görüşüğünü, talebi üzerine dilekçe ekinde sunduğu fotokopi belgelerin S.B. tarafından kendisine fakslandığını ve belge asıllarının kendisinde olmadığını da eklemektedir. Fakslanan belgeleri başka avukatlara gösterip bilgi aldığı anda başvuru olan güvenini kaybettiğini, sonrasında avukatın işleri takip etmediğini ve sürekli para istediğini de görünce 22/2/2010 tarihinde avukatı azlettiğini belirtmektedir. Azilden sonra daha önce imzaladığı 150.000 avro bedelli sözleşme metninin alt kısmında bulunan imzanın üstünün bono gibi düzenlenerek hakkında icra takibi başlatıldığını, icra takibi başlatan kişi ve bonodaki alacaklı ile herhangi bir hukuki ilişkisinin olmadığını, bonoda alacaklı gözükene A.D.yi başvurunun yanında gördüğünü ve kendisine avukatın fedaisi (koruma) olarak

tanıtıldığını beyan etmektedir. Damadı F.A. tarafından dolandırılmak suretiyle kendisine satılan taşınmazın satılması için başvurucudan yardım istemediğini ve taşınmazı satmayı da düşünmediğini, “Dava-Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” olarak düzenlenen ve imzalatılan belgenin alt kısmına daha sonra bono formatı eklenerek sahte kıymetli evrak oluşturulmak suretiyle hakkında icra takibi başlatan kişilerden şikâyetçi olduğunu ileri sürmektedir.

13. Başvurucu, iddialarla ilgili olarak yazılı ve sözlü beyanlarında özetle şunları ifade etmiştir: M.G.nin B.A. ile birlikte büroya geldiğini ve damadı F.A.nın kendisini dolandırdığını belirterek yardımcı olmasını istediğini beyan etmektedir. M.G.nin vekâlet vermeyi 150.000 avro bedelle kabul etmesi üzerine vekâletname düzenlendiğini ve M.G.nin 30.000 TL peşin ücret ödediğini fakat ücret sözleşmesi düzenlemediklerini vurgulamaktadır. Ayrıca kendisinin, M.G.nin dolandırılarak satın aldığı taşınmazı satmak istediğini belirtmesi üzerine satın almak için yatırım amaçlı taşınmaz arayan ve yanında çalışan A.D. ile görüşmelerini sağladığını, tarafların taşınmazın 300.000 avro bedelle satışında anlaştıklarını ve A.D.nin 150.000 avro peşin ödeme yaptığını belirtmektedir. Taşınmazın tüm bedeli ödenmediğinden tapuda devir işleminin yapılmadığını fakat peşin ödenen bedelle ilgili senet düzenlenmesinin en doğru yöntem olduğunu taraflara açıkladığını ve kabul etmeleri üzerine keşidecisi M.G. olan 150.000 avro bedelli bonoyu tarafların huzurunda kendisinin düzenlediğini ve M.G.nin imzaladığını açıklamaktadır. Belirlenen tarihte tapunun devredilmemesi üzerine A.D.nin bonoyu babası M.D.ye ciro ettiğini ve bu sırada M.G tarafından azledilmiş olduğundan M.D.nin vekili sıfatıyla Serik 1. İcra Dairesinin E.2010/1129 sayılı dosyasında bonoyu takibe koyduğunu belirtmektedir. M.G.nin ileri sürdüğü “Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” isimli bir belge düzenlenmesinin söz konusu olmadığını, M.G. adına takip ettiği davalarla ilgili ödeme yapılmaması ve M.G. tarafından azledilmesi nedeniyle vekâlet ücretinin tahsili amacıyla M.G. aleyhine Serik 1. İcra Dairesinin E.2010/1767 sayılı dosyasında takip başlattığını, suçlamaların doğru olmadığını beyan etmektedir.

14. Soruşturmayı yürüten Serik Cumhuriyet Savcılığı şüpheli, şikâyetçi ve tanık beyanlarını tespit etmiş; icra takip dosyasını, takibe konu bonoyu ve Asliye Hukuk Mahkemesindeki menfi tespit dava dosyası ile birlikte takibe konu edilen suçla konu bono ile ilgili Adli Tıp Fizik İhtisas Dairesinin raporunu incelemiş ve başvurucu hakkında son soruşturma açılmasına talep etmiştir. Alanya 1. Ağır Ceza Mahkemesi 27/12/2011 tarihli ve E.2011/200, K.2011/333 sayılı kararı ile resmî belgede sahtecilik, nitelikli dolandırıcılık ve görevi kötüye kullanma suçlarından Manavgat 1. Ağır Ceza Mahkemesinde son soruşturma açılmasına karar vermiştir.

15. Dosyadaki diğer sanıklar A.D. ve M.D., başvurucunun savunmalarını teyit eden beyanlarda bulunmuşlardır. Tanık S.B., katılan M.G.nin başvurucuya vekâlet verdiğini fakat aralarında “Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” imzalandığına ilişkin bilgisinin olmadığını, sanık A.D. ile katılan M.G. arasında taşınmaz alım satımı olduğunu, bono düzenlendiğini başvurucudan duyduğunu, katılana herhangi bir belge faksalamadığını beyan etmiştir. Diğer tanıklar emlak işleriyle uğraşan B.A., avukat G.Ö. ve İcra Müdürü O.Ü. beyanlarında “Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” ve suçla konu bono ile ilgili açıklama yapmamakla birlikte diğer hususlarda başvurucu beyanlarını teyit eden açıklamalar yapmışlardır.

16. İlk Derece Mahkemesi 24/4/2013 tarihli kararı ile sanıkların resmî belgede sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçlarından 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı

Türk Ceza Kanunu'nun 37., 204/1, 62., 44., 158/1-d-son., 35/2. ve 62. maddeleri gereğince cezalandırılmalarına karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“ ...

Yukarıda yazılı hususlardan anlaşılacağı üzere, yargılama konusu olay; katılan (borçlu) aleyhine icra takibi yapılmasına esas olan ve sahte olduğu iddia olunan 150.000 avro tutarındaki senet dolayısıyla, sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık ve sanık Ali Önal açısından ayrıca görevi kötüye kullanma suçuna ilişkin bulunmaktadır.

Bu durumda öncelikle, Serik 1. İcra Dairesinin 2010/1129 sayılı dosyası üzerinden takibe konulan 150.000 avro tutarındaki, 11/02/2009 tanzim ve 02/03/2009 ödeme tarihli senedin sahte olup olmadığının tespiti gerekmektedir.

...

Genel olarak, hukuksal açıdan önem arz eden ve belgeyi meydana getiren kişinin belirli bir beyanını içeren yazı şeklinde tanımlanabilecek olan belgeden söz edilebilmesi için, anlaşılabilir bir içerik ve irade beyanını içermesi, düzenleyenin belli olması (bazı belgeler açısından ayrıca düzenleyenin el yazısı ya da imzasının bulunması), hukuki bir kıymet taşıyan belli bir içeriğinin bulunması gerekmektedir. Bir kişinin düzenlediği belgeye başka bir kişinin adını yazması ve imzalaması durumunda olduğu gibi, düzenleyenin hile ya da başka bir şekilde iradesi sakatlanmak suretiyle, gerçek iradesine aykırı olarak belge düzenlemesinin sağlanması halinde de ortada bir belgenin bulunduğu açıktır, ancak bu belge sahtedir.

Somut olay kısaca yapılan bu açıklamalar çerçevesinde değerlendirildiğinde; sanık A.D. tarafından taşınmazın satımı konusunda 300.000 avro üzerinde anlaştıkları, babası olan sanık M.D.'dan borç olarak almış olduğu 150.000 avronun katılana verildiği ve bu nedenle suça konu senedin alındığı ileri sürülmüş ve bu savunma diğer sanıklar tarafından da doğrulanmış ise de, ekonomik ve sosyal durumları dosyaya yansıyan ve ortalama 1.500 TL aylık ücretle çalışan sanık A.D. ve borç aldığı ileri sürülen sanık M.D. tarafından, katılana verildiği iddia olunan ve adı geçen sanıkların ekonomik ve sosyal durumları açısından yüksek miktar sayılabilecek 150.000 avronun ne şekilde temin edilerek ödendiğine, kalan 150.000 avronun ne şekilde ödeneceğine dair, akla ve hukuka uygun somut bilgi ve belge ibraz edilememiştir. Bu miktarda bir paranın, ekonomik ve sosyal durumları çok yüksek olmayan sanıklar A.D. ve M.D. tarafından nakit olarak elde tutulması, yatırım amacıyla taşınmaz alımında kullanılması ve kaynağının açıklanamaması hayatın olağan akışına uygun değildir. Her ne kadar tapulu taşınmazlarda haricen yapılan sözleşmeler geçerli değil ise de, parası ödenmesine rağmen herhangi bir nedenle taşınmazın tapuda devrinin sağlanmaması ya da sağlanamaması ihtimaline binaen, tapuda devri sağlamak ya da uğranılan zararı tazmin etmek amacıyla, toplam 300.000 avro tutarındaki bir alım-satım için sözleşme düzenlenmemiş olması da hayatın olağan akışına uygun değildir. Yapılan bu tespitler ve dosya kapsamındaki delillere göre, Mahkememizce, katılan ile sanık A.D. arasında taşınmaz alım satımına dair anlaşmanın olmadığı ve sanık A.D. tarafından

katılana 150.000 avro ödenmediği, buna rağmen ödenen bu paraya ilişkin olduğu iddia olunan senedin düzenlendiği, dolayısıyla suça konu senedin katılanın gerçek iradesini yansıtmadığı, senedin düzenlenişi sırasında kullanılan hile ya da sonradan yapılan değişikliklerle, katılanın gerçek iradesini yansıtmayan senet oluşturulduğu ve bunun sonucu olarak takibe ve suça konu senedin sahte olduğu kanaatine varılmıştır.

Sanık A.D.'in alacaklı olarak geçtiği senedin sahte olduğu bu şekilde kabul edildikten sonra, diğer sanıkların suça katılıp katılmadıklarının, suçun sanıklar tarafından birlikte işlenip işlenmediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Suça konu senet, sanık A.D. tarafından sanık M.D.'a ciro edilmiş, sanık M.D. tarafından da vekil aracılığıyla icraya konulmuştur. Ayrıca sanık M.D. oğluna borç para verdiğini, geri ödenmemesi nedeniyle senedin kendisine ciro edildiğini ve kendisi tarafından icraya konulduğunu savunmalarında ileri sürmüştür. Adı geçen sanıkların baba oğul olmaları ve senedin içeriği dikkate alındığında, sanık A.D. tarafından ciro edilen senedin hangi şartlarda oluşturulduğundan bilgisinin bulunmadığı ileri sürülemez. Kaldı ki, sanık M.D., oğluna borç para verdiğini ileri sürmüş ise de, bu husus ispat edilememiş olup, aşamalarda savunmaları, baba-oğul ilişkisi, senedin kendisine ciro edilmesini kabul ederek icraya koymuş olması hususları birlikte değerlendirildiğinde, sanık M.D.'in senedin sahte olduğunu bildiği ve bu şekilde kullandığı, dolayısıyla yüklenen suçu sanık A.D. ile birlikte fikir ve eylem birliği içinde işlediği sonucuna varılmıştır. Sanık Ali Önal ise, suça konu senetteki yazıların kendisi tarafından yazıldığını kabul etmiş, aşamalarda savunmalarında, katılan ile sanık A.D. arasındaki taşınmaz alışverişine kendisinin aracılık ettiğini, sanık A.'nin 150.000 avroyu katılana verdiğini, bunun karşılığında kendisinin önerisi üzerine senet düzenlendiğini ileri sürmüş, daha sonra sanık M.D.'a ciro edilen senedi vekil olarak icraya koymuştur. Senetteki yazıların sanık Ali Önal tarafından yazılmış oluşu, senedin oluşumuna ilişkin açıklamaları, sanık A.D.'in çalışmanı olması, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Fizik İhtisas Dairesi tarafından düzenlenen 13/07/2011 tarih ve 4190 nolu bilirkişi raporunda, suça konu senetteki; ödeyecek adresi, tanzim ve ödeme tarihi ile alacaklı ismi yazılarının diğer yazılardan farklı fiziki evsafaftaki bir kalemle yazılmış olduklarının belirtilmiş oluşu, 02/04/2010 tarihli Uzm.Dr. B.K. imzalı rapor içeriği ve katılanın iddiaları birlikte değerlendirildiğinde, sanık Ali Önal'ın da suça konu senedin sahte olduğunu bildiği, diğer sanıklar ile fikir ve eylem birliği içinde yüklenen suçu işlediği kanaatine varılmıştır.

Aslı üzerinde inceleme yapılan senedin, düzenleyenin gerçek iradesini yansıtmaması nedeniyle sahte olduğu bu şekilde kabul edildikten sonra, bu senedin katılan tarafından düzenlendiği iddia olunan ancak sanık Ali Önal tarafından kabul edilmeyen "Dava Vekalet Ücret Sözleşmesi - Yetki Belgesi" başlıklı belgenin alt kısmının koparılarak oluşturulup oluşturulmadığı hususunun da sonuca etkisi bulunmamaktadır. İradeyi sakatlayan fiilin senedin düzenlenmesi aşamasında gerçekleştirilmesi ya da herhangi bir belge düzenlendikten sonra, düzenleyenin gerçek iradesine aykırı olarak bu belgenin senet haline getirilmesi durumunda, her iki halde de düzenleyenin gerçek iradesini yansıtmaması nedeniyle senedin sahte olduğunun kabul edilmesi gerekmekte olup, sahtecilik suçunun oluşumu açısından bu fiiller

arasında bir ayırım yapmak doğru değildir. Bu noktada, fotokopi belge üzerinde inceleme yapılamayacağı ve bu şekilde yapılan inceleme sonuçlarına itibar edilemeyeceği yolundaki savunmaların da hukuki değeri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, katılanın aşamalarındaki anlatımları, Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi'nin raporunun içeriği, suça konu senet ile Dava Vekalet Ücret Sözleşmesi - Yetki Belgesi başlıklı belgenin birebir örtüşmesi ve bütün dosya kapsamına göre, suça konu senedin, Dava Vekalet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi başlıklı belgeden koparılarak senet haline getirildiği mahkememizce de kabul edilmektedir.

Serik 1. İcra Dairesinin 2010/1129 sayılı dosyası üzerinden takibe konulan ve aslı üzerinde inceleme yapılan 150.000 avro tutarındaki, 11/02/2009 tanzim ve 02/03/2009 ödeme tarihli senedin sahte olduğu ve sanıkların sahtecilik suçunu bu şekilde birlikte işledikleri kabul edildikten sonra, bu senedin icraya konularak tahsile çalışılmasının, sahtecilik suçundan başka ayrıca nitelikli dolandırıcılık suçunu da oluşturacağı değerlendirilmiştir. Zira, sahte belge kullanılarak, mağdurun zararına, failin veya üçüncü kişinin lehine menfaat temin edilmesi halinde, belgedeki sahteciliğin, dolandırıcılık suçunun hileli hareketini oluşturduğu kabul edilmektedir.”

17. Başvurucu; suçlamaları kabul etmediğini, delillerin hatalı değerlendirildiğini, fotokopi belge üzerinde yapılan yetersiz inceleme ile karar verildiğini ve tanık beyanlarının dikkate alınmadığını ileri sürerek kararı temyiz etmiştir.

18. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, ilk olarak dosyadaki beyanlar ve toplanan bilgi ve belgeler karşısında maddi gerçeğin kuşkuya yer bırakmayacak biçimde belirlenebilmesi bakımından belge asıllarının bulunup bulunmadığının tespit edilip sonucuna göre aldatma yeteneği değerlendirilerek sanıkların hukuki durumlarının takdir ve tayini gerekirken eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde karar verilmesi, ikinci olarak taraflar arasındaki hukuki ilişkiyi belirlemeye yönelik tanık anlatımlarından hangisinin hangi nedenle üstün tutulduğu, sanık savunmalarının aksinin ne şekilde kanıtlandığının kararda tartışılmadan yazılı şekilde eksik soruşturma ile karar verilmesi, üçüncü olarak iştirak iradesinin değerlendirilmesinde sanık Ali Önal'ın eyleminin 5237 sayılı Kanun'un 37. maddesi yanında aynı Kanun'un 39. maddesi kapsamında değerlendirilmediği gerekçeleriyle bozma yönünde mütalaada bulunmuştur.

19. Yargıtay 15. Ceza Dairesi (Daire) 27/5/2015 tarihli kararı ile İlk Derece Mahkemesinin gerekçeleri ile uyumlu gerekçeleri tekrar ederek onama kararı vermiştir. Karar, başvuru tarafından 15/6/2015 tarihinde öğrenilmiştir.

20. Başvurucunun 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi kapsamındaki talebini de değerlendiren Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, şu gerekçelerle Daire kararına itiraz etmiştir:

“... ”

Katılanın ve davanın temel dayanağını dosyada aslı bulunmayan Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi başlıklı belge fotokopisi oluşturmaktadır.

...

Katılanın (Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi) başlıklı belgeyi sanık Ali Önal'ın yanında çalışan avukat S.B.'nin kendilerine faksладыğını

beyan etmesine rağmen, avukat S.B. Cumhuriyet Savcılığında ve Mahkemedeki beyanlarında; katılan ile avukat Ali Önal arasında yazılı bir dava vekalet ücret sözleşmesi yapıp yapılmadığını bilmediğini, Dava Vekalet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi başlıklı sözleşmenin nasıl ve kimin tarafından hazırlandığını bilmediğini, kendisi tarafından da katılına fakslanmadığını beyan etmiştir.

Beyanlara göre katılan, Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi başlıklı belgenin varlığını iddia etmesine rağmen sanık Ali Önal ve katılan tanığı Av. S.B. belgenin düzenlendiği olgusunu inkâr etmektedirler.

Davaya konu bu belgenin düzenlenmesi ile ilgili de katılanın aşamalardaki beyanları da birbiriyle örtüşmemektedir.

...

Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi başlıklı belgenin aslının bulunmaması ve onaysız fotokopi olması nedeniyle hükme esas teşkil edemeyeceği açıktır. Konuya ilişkin Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.

...

Katılan, Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi başlıklı belgenin 17/4/2009 tarihinde 0242 ...07 nolu fakstan kendilerine ulaştığını beyan etmesine rağmen sanık Avukat Ali Önal'ı 22/2/2010 tarihinde azletmesi, faks gelmesinden 1 ay sonra da (15/5/2009) oğlunun Ali Önal'ı vekil tayin etmesi müşteki iddialarının somut bir dayanağının bulunmadığını göstermektedir.

Öte yandan katılına faks çekilen 0242 ...07 nolu hattın K.D. isimli bir işyerine ait olduğu, sanık Ali Önal'a ait büroya ait olmadığı Türk Telekom Müdürlüğününün 30/6/2010 tarih ve 7563 sayılı yazıları ile sabittir.

Dosyada mevcut 17/4/2013 tarihli Belge İnceleme ve Sahtecilik Uzmanı H.Ş.'nin teknik uzman mütalaasına göre: örnek olarak sunulan belgeler üzerinde yapılan incelemede, başka belge veya belgelerin bölümlerinden çeşitli yöntemlerle bir araya getirilerek, sahte belge oluşturulabileceği, bu belgeye başka belgelerde yer alan o belgeyi yazan sahibi tarafından yazıların bilgisayar teknikleri ile monte edilerek yeni bir metin, kelime, cümle oluşturabilen bir belgenin üretilmesinin mümkün bulunduğu, mütalaa edilmektedir.

Katılan tarafından CMK'nun 67. maddesi uyarınca dosyaya sunulmuş olan 2/4/2010 tarihli uzman B.K. imzalı rapor incelemesi faks-fotokopi belge üzerinden yapıldığı için hükme esas alınamayacağı açık olduğu.

...

Tüm bu deliller ışığında ... sanıkların mahkumiyetlerine yeterli her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden müsnet suçlardan beraatlarına karar verilmesi ve bu nedenle hüknün bozulması gerektiğini düşünmekteyiz."

21. İlgili Daire 1/7/2015 tarihli kararı ile itiraz incelemesinin Yargıtay Ceza Genel Kurulu (YCGK) tarafından yapılması yönünde karar vermiştir.

22. YCGK 4/10/2016 tarihli kararı ile Daire kararını benimseyerek oyçokluğu ile itirazın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyumsuzluk; sanıkların üzerine atılı nitelikli dolandırıcılık suçuna teşebbüs ve resmi belgede sahtecilik suçunun sabit olup olmadığının belirlenmesine ilişkin ise de Yargıtay İç Yönetmeliğininin 27. maddesi uyarınca öncelikle, sanıklar A.D. ve M.D.’nin ekonomik ve sosyal durumlarının tespit edilmemesi nedeniyle eksik araştırma ile hüküm kurulup kurulmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

İncelenen dosya kapsamından; ... Bu açıklamalar ışığında ön sorun ele alındığında;

1.500 Lira aylık gelirle sanık Ali Önal’ın yanında işçi olarak çalışan sanık A.D.’nin katılana taşınmaz bedelinin yarısı olarak elden verdiğini iddia ettiği 150.000 avro’yu, babası olan ve çevresinden alacaklarını toplayan diğer sanık M.D.’den aldığını savunması; sanık M.D.’nin ise bu miktarın kişisel birikimi olduğunu beyan etmesine karşın, banka hesabı bulunmayan sanık M.D.’nin alacaklı olduğu kişilere, tahsil ettiği alacaklara veya yüksek bir meblağ olan 150.000 avro tutarında olduğunu iddia ettiği kişisel birikimine dair hukuki bir açıklama getirememesi karşısında; dosya kapsamından orta düzey gelire sahip olduğu anlaşılan sanıklar M.D ve A.D.’nin mali ve ekonomik durumlarına ilişkin ayrıca bir araştırma yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

...

Ön sorunun bu şekilde çözümlenmesinden sonra mevcut delillere göre sanıkların üzerine atılı suçların sabit olup olmadığı hususundaki uyumsuzluk konusu ele alındığında;

Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şubesi, Uzm. Dr. B.K. ile Z.O. ve M.K. tarafından düzenlenen raporlarda; katılanın anlatımlarını destekler mahiyette, sanık Ali Önal’ın bizzat yazdığını kabul ettiği senetteki ödeyecek adresi, tanzim ve ödeme tarihi ile alacaklı ismi yazılarının diğer yazılardan farklı fiziki evsafaftaki bir kalemle yazıldığı, senette bulunan miktar ve rakam yazıları, ödeyecek ismi ve imzası ile “Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” fotokopisinin alt kısmında bulunan yazılar ve imzanın tetabuk halinde oldukları, inceleme konusu senedin üst kenarının forme kesim olmadığı kanaatinin bildirilmesi; banka hesabı bulunmayan sanık M.D.’nin alacaklı olduğu kişilere, tahsil ettiği alacaklara veya gelir düzeyine göre yüksek bir meblağ olan 150.000 avro tutarında olduğunu iddia ettiği kişisel birikimine ve taşınmaz bedelinin geriye kalan 150.000 avrosunun ne şekilde ödeneceğine dair somut delil sunamaması ve hayatin olağan akışına aykırı şekilde bedeli 300.000 avro olan gayrimenkulün alım-satımına dair herhangi bir sözleşme yapılmamış olması hususları birlikte değerlendirildiğinde, sanık savunmalarının suçtan kurtulmaya yönelik olduğu anlaşılmış olup,

Avukatlık yapan sanık Ali Önal’ın, katılanın vekilliğini üstlendikten sonra aralarında düzenledikleri ve alt kısmında kambiyo senedi bulunan “Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” başlıklı belgenin müvekkil kısmını “M... G...”, ücreti vekâlet kısmını “150.000 avro (yüzellibin avro)”, belgenin alt kısmında bulunan kambiyo senedinin bedel bölümlerini yazı ve

rakamla "150.000 avro", ödeyecek kısmını "M... G..." şeklinde doldurup katılan imzalatıktan sonra, katılan tarafından vekillikten azledilmesi üzerine diğer sanıklarla fikir ve eylem birliği içinde belgenin alt kısmında bulunan kambiyo senedini kopartıp katılanın iradesi ile uyuşmayan bağımsız bir senet haline getirerek 11/2/2009 tanzim ve 2/3/2009 vade tarihlerini, ayrıca alacaklı kısmını da yanında çalışan sanık A.D.'nin ismini yazıp senedin sanık A.D.'nin babası olan diğer sanık M.D.'ye ciroolanmasını sağlayıp söz konusu senede istinaden Serik İcra Müdürlüğü'nün 2010/1129 sayılı dosyası üzerinden alacaklı M.D. vekili sıfatıyla, katılan aleyhine haksız takip başlatması şeklinde gerçekleşen olayda; sanıkların iştirak halinde resmi belgede sahtecilik ve teşebbüs aşamasında kalan nitelikli dolandırıcılık suçlarını işlediklerinin kabulü gerekmektedir."

23. Ön soruna ilişkin olarak azınlıkta kalan üyeler şu gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmamışlardır:

"... Yerel mahkeme sanıkların mali ve ekonomik durumuna ilişkin resmi bir araştırma içine girmeden, sanıkların 150.000 avroya sahip oldukları yönündeki savunmalarına itibar etmeyerek mahkumiyet hükmü kurmuştur. Gerekçe bu yönüyle yeterli ve doğru değildir. Bu nedenle sanıkların mali ve ekonomik durumlarının araştırılmasının gerektiği düşüncesiyle sayın çoğunluğun ön soruna ilişkin değerlendirmesine katılmak mümkün olmamış[tır]."

24. Suçun sabit olup olmadığı sorununa ilişkin olarak azınlıkta kalan üyeler şu gerekçelerle çoğunluğun görüşüne katılmamışlardır:

"Ceza Muhakemesinin amacı, iddia ve savunma ile bağlı kalınmadan hukuken geçerli kanıtlarla hiçbir duraksamaya yer vermeden maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır.

...

Açıklanan nedenlerle; kararlaştırılan vekâlet ücreti olarak sadece bedel hanesi rakamla doldurulup, diğer kısımları boş bırakılmış şekilde katılan tarafından imzalanarak verilen senede, alacaklı olarak kendi adı yerine bürosunda çalışan A.D.'nin adını yazan, A.D. tarafından M.D.'ye ciro edilen senedi bir kısım vekâlet ücretini tahsil ettiği halde de M.D. vekili sıfatıyla 150.000 avro bedel üzerinden icra takibine koyan sanık Ali Önal'ın eylemleri 5237 sayılı TCK'nın 209/1, 156. maddelerine ... uyduğundan itirazın bu değişik gerekçeyle [itirazın] kabul edilmesi [gerekmektedir]."

25. Başvuru tarihi itibarıyla başvuru, Antalya Barosunun 30/4/2013 tarihli kararına istinaden meslekten yasaklanmış durumdadır.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

26. 5237 sayılı Kanun'un 157. maddesi şöyledir:

"Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası verilir."

27. 5237 sayılı Kanun'un 158. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendi ve ilgili kısmı şöyledir:

“Dolandırıcılık suçunun;

...

d) Kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu meslek kuruluşlarının, siyasi parti, vakıf veya dernek tüzel kişiliklerinin araç olarak kullanılması suretiyle,

...

İşlenmesi halinde, iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur...”

28. 5237 sayılı Kanun'un 204. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

29. 5271 sayılı Kanun'un 217. maddesi şöyledir:

“(1) Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdani kanaatiyle serbestçe taktir edilir.

(2) Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.”

B. İlgili Yargı Kararları

30. Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 2/11/2015 tarihli ve E.2013/24607, K.2015/30422 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 14.10.2003 gün ve 232/250 sayılı kararında açıklandığı üzere, onaysız fotokopi niteliğinde olup suret belge özelliği taşımayan belgenin hukuki sonuç doğurmaya elverişli nitelikte olmadığı ve aldaticılık niteliği bulunmadığı, suçta konu üretim yeri muayene raporlarının aslı veya onaylı bir suretinin ele geçmediği, fotokopi belge üzerinden yapılan bilirkişi incelemesinin hükme esas alınmayacağı ve yüklenen suçun yasal unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden beraati yerine yazılı şekilde sanığın mahkumiyetine hükmolunması, ... yasaya aykırı, ... olduğundan hükmün bu sebepten ... bozulmasına, ... [karar verildi].”

31. Yargıtay 15. Ceza Dairesinin 30/1/2013 tarihli ve E.2012/21080, K.2013/1661 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Suça konu sahteliği iddia edilen makbuz ile mahkumiyet hükmüne esas alınan 07/05/2007 tarihli bilirkişi raporunun aslı veya onaylı örneği getirilmeden onaysız fotokopi ile yetinilerek karar verilmesi suretiyle 5271 sayılı CMK'nun 169 ve 209/1 maddelerine aykırı davranılması, bozmayı gerektirmiş[tir].”

32. Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 27/5/2014 tarihli ve E.2012/19599, K.2014/10276 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Sanığın boş olarak katılan tarafından imzalanan suçta konu belgeyi, sonrasında doldurup, yazı ile yazılan kısımda tahrifat yaparak bono olarak icra takibine koyması şeklindeki eyleminin 5237 sayılı TCK'nun 209/1. maddesinde düzenlenen açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin suç vasfında yanılıya düşerek yazılı şekilde

resmi belgede sahtecilik suçundan hüküm kurulması, ... yasaya aykırı, ... olduğundan hükmün bu sebepten ... bozulmasına, ... [karar verildi].”

33. Yargıtay 21. Ceza Dairesinin 23/12/2015 tarihli ve E.2015/4693, K.2015/6603 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“... resmi belgede sahtecilik suçundan kurulan hükümler yönünden yapılan incelemede; 24.03.1989 gün ve 1988/1-1989/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararında açıklanan “açığa imzalı ve yazısız bir kağıda sahibinin zararına olarak hukuki hüküm ifade eden bir muamele yazıldığı ve yazdırıldığı iddiasının HUMK'nun ayırık tuttuğu durumlar dışında tanıkla ispat edilemeyeceği, yazılı delille ispatının gerektiği” yönündeki “yazılı delille ispat” kuralı, kararda da belirtildiği üzere açığa imzayı atan tarafından önceden ve rızaya dayalı olarak faile teslim edilmiş olan belgenin fail tarafından verilme nedenine aykırı olarak doldurulmasını düzenleyen ve 765 sayılı TCK'nun 509. maddesinin 1. fıkrasındaki düzenlemenin 5237 sayılı TCK'daki karşılığı olan 209/1. maddedeki şikayete tabi suç yönündendir. Ayrıntısı Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 01.05.2001 gün ve 2001/6-70-2001/77 sayılı kararında belirtildiği üzere, imza sahibinin tevdi ettiği kişinin kâğıdın zilyetliğinden vazgeçerek bunu yazdırması halinde kâğıdın yeni zilyedi açısından “esasen kendisine tevdi ve teslim olunmayan kâğıdı bertakrip (hukuka aykırı) ele geçirme” keyfiyeti gerçekleşmiş olacağından eylem 765 sayılı TCK'nun 509. maddesinin 2. fıkrasının 5237 sayılı Kanundaki karşılığı olan 209/2. maddedeki suçu oluşturacak, açığa imza atandan aldığı kâğıdı faile verenin eylemi de “bertakrip ele geçiren failin fiiline iştirak” olacaktır. Dolayısıyla İçtihadı Birleştirme Kararından hareketle 5237 sayılı TCK'nun 209. maddesinin 1. fıkrası için aranan “yazılı delille ispat” kuralının aksine “hukuka aykırı ele geçirme” olgusunun ispatı tanık dahil her türlü delille mümkün olduğu cihetle;

... atılı resmi belgede sahtecilik suçunun tüm unsurlarıyla oluştuğu ve bu nedenle her iki sanık hakkında mahkumiyet yerine dosya kapsamına uymayan yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde beraate hükmedilmesi, ... yasaya aykırı, ... olduğundan hükmün bu sebepten ... bozulmasına, ... [karar verildi].”

C. Uluslararası Hukuk

1. İlgili Sözleşme

34. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesi şöyledir:

“Adil yargılanma hakkı

1. Herkes, ... kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. ...”

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı

35. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM); bir yargılamada hak ve özgürlüklerin gerçek anlamda korunabilmesi için davaya bakan mahkemelerin tarafların dayanaklarını, iddialarını ve delillerini etkili bir biçimde inceleme görevi olduğunu belirtmektedir (*Dulaurans/Fransa*, B. No: 34553/97, 21/3/2000, § 33). AİHM; mahkemelerin davaya yaklaşma yönteminin başvuruçuların iddialarına yanıt vermekten

ve temel şikâyetlerini incelemekten kaçınmaya neden olduğunu tespit ettiği durumları, davanın hakkaniyete uygun bir biçimde incelenme hakkı yönünden Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlali olarak nitelendirmektedir (*Kuznetsov/Rusya*, B. No: 184/02, 11/4/2007, §§ 84, 85).

36. AİHM; ayrıca derece mahkemelerinin, kararların yapısı ve içeriği ile ilgili olarak özellikle delillerin kabulü ve değerlendirilmesinde geniş bir takdir yetkisine sahip olduğunu pek çok kararında yinelemiştir (*Van Mechelen ve diğerleri/Hollanda*, B. No: 21363/93, 21364/93, 21427/93 ve 22056/93, 23/4/1997, § 50; *Barbera Messegue ve Jabardo/İspanya*, B. No: 10590/83, 6/12/1988, § 68). Bu bağlamda temel hak ve özgürlüklerin ihlali sonucunu doğuracak derecede ve keyfi olmadıkça belirli bir kanıt türünün (tanık beyanı, bilirkişi raporu veya uzman mütalaası) kabul edilebilir olup olmadığına, değerlendirme şekline veya aslında başvurunun suçlu olup olmadığına karar vermenin ilk derece mahkemelerinin görevi olduğunu vurgulamaktadır (*Garcia Ruiz/İspanya*, B. No: 30544/96, 21/1/1996, § 28; *S.N./İsveç*, B. No: 34209/96, 2/7/2002, § 44).

37. Bunun yanı sıra AİHM; derece mahkemelerinin kendilerine sunulan tüm iddialara yanıt vermek zorunda olmamakla birlikte somut davanın özelliğine göre esas sorunları incelemiş olduğunu, açık ya da zımnî anlaşılabilir bir şekilde gerekçeli kararında yer almasına önem vermektedir (*Boldea/Romanya*, B. No: 19997/02, 15/2/2007, § 30; *Hiro Balani/İspanya*, B. No: 18064/91, 9/12/1994, § 27). Zira mahkemelerin, tarafların temyiz hakkını kullanabilmeleri için gerekli olan “kararlarını hukuken geçerli hangi temele dayandırdıklarını yeterince açıklama” yükümlülüğü altında bulduklarını belirtmektedir (*Hadjianastassiou/Yunanistan*, B. No: 12945/87, 16/12/1992, § 33).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

38. Mahkemenin 25/5/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

39. Başvurucu; yargılamada toplanan deliller ve delillere karşı ileri sürülen itiraz ve karşı delillerin adalet gereksinimini giderecek ölçüde ve nitelikte tartışılmadığını, yeterli ve makul gerekçe oluşturulmadığını, sadece katılan tarafın iddialarına değer verildiğini ve savunma delillerine itibar edilmeme nedeninin makul gerekçelerle açıklanmadığını, bu nedenlerle gerekçeli karar hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü ve yeniden yargılama talebinde bulunmuştur.

40. Bakanlık, benzer konularla ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin 2014/6419 sayılı bireysel başvuru (*Mürsel Bayrak* başvurusu) dosyasında bildirilen görüşleri tekrar ettiğini ve yeniden görüş bildirmeye gerek görülmediğini bildirmiştir.

2. Değerlendirme

41. Anayasa'nın “*Hak arama hürriyeti*” kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“*Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*”

42. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirilmesi ile bağılı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun iddialarının adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı yönünden incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

43. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvuru yoluna başvurulabilmesi için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 16).

44. Ceza yargılamasında tüketilmesi gereken son başvuru yolu temyiz aşaması olup temyiz incelemesinden geçen kararlara karşı itiraz yolu, 5271 sayılı Kanun'un 308. maddesi gereğince Yargıtay Cumhuriyet başsavcısına tanınmıştır. Dolayısıyla başvuru yoluna gidilmesi istemi, sadece Yargıtay Cumhuriyet başsavcısının takdirini harekete geçirmeye yönelik bir taleptir. Bu kapsamda yapılan başvurular bireysel başvuru öncesinde tüketilmesi gereken bir yol olarak kabul edilmediğinden bu yola gidilmesinin bireysel başvuru süresi üzerinde herhangi bir etkisi olmayacaktır (*Mehmet Mercan*, B. No: 2013/2001, 16/5/2013, § 18). Fakat bireysel başvuru, yasal süresinde yapıldıktan sonra ya da başvuruya birlikte karar düzeltme yoluna gidildiğinde ve bu başvuru bireysel başvuru incelemesi bitirilmeden neticelenip Anayasa Mahkemesinin haberdar edilmesi durumunda başvuru yollarının tüketilmemiş olmasından söz edilemez (*Sadık Koçak ve diğerleri*, B. No: 2013/841, 23/1/2014, § 64).

45. Somut olayda ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 5271 sayılı Kanun'un 308. maddesi uyarınca gerçekleşen talebi, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca incelenerek reddedilmiştir. Olağanüstü bir kanun yolu olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisinin -somut olayın özel koşullarında- geldiği aşama dikkate alındığında etkili bir yol olarak görülmesi gerekir. Dolayısıyla bireysel başvuruda süre aşımının bulunmadığının kabul edilmesi gerekir.

46. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

47. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak gerekçeli karar hakkından açıkça söz edilmemiştir. Bununla birlikte Anayasa'nın 36. maddesine "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin düzenlemenin gerekçesinde Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce güvence altına alındığı hususuna atıfta bulunularak adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim AİHM'in birçok kararında, gerekçeli karar hakkının Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkı kapsamında yer aldığı belirtilmiştir. Dolayısıyla gerekçeli karar hakkının Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kabul edilmelidir.

48. Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrasında da "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." denilerek mahkemelere

kararlarını gerekçeli yazma yükümlülüğü yüklenmiştir. Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi gereği anılan Anayasa kuralı da gerekçeli karar hakkının değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulmalıdır.

49. Gerekçeli karar hakkı, kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamakta; tarafların muhakeme sırasında ileri sürdükleri iddialarının kurallara uygun biçimde incelenip incelenmediğini bilmeleri ve ayrıca demokratik bir toplumda, kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesinin sağlanması için de gerekli olmaktadır. (*Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34).

50. Mahkemelerin anılan yükümlülüğü, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya karar gerekçesinde ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Ancak derece mahkemeleri, kendilerine sunulan tüm iddialara yanıt vermek zorunda değilseler de (*Yasemin Ekşi*, B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 56) davanın esas sorunlarının incelenmiş olduğu gerekçeli karardan anlaşılmalıdır.

51. Bir kararda tam olarak hangi unsurların bulunması gerektiği davanın niteliğine ve koşullarına bağlıdır. Muhakeme sırasında açık ve somut bir biçimde öne sürülen iddia ve savunmaların davanın sonucuna etkili olması, başka bir deyişle davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikte bulunması hâlinde davayla doğrudan ilgili olan bu hususlara mahkemelerce makul bir gerekçe ile yanıt verilmesi gerekir (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 35).

52. Aksî bir tutumla mahkemenin, davanın sonucuna etkili olduğunu kabul ettiği bir husus hakkında "ilgili ve yeterli bir yanıt" vermemesi veya yanıt verilmesini gerektiren usul veya esasa dair iddiaların cevapsız bırakılmış olması hak ihlaline neden olabilecektir (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 39).

53. Öte yandan temyiz merciinin yargılamayı yapan mahkemenin kararını uygun bulması hâlinde bunu ya aynı gerekçeyi kullanarak ya da bir atıfla kararla yansıtması yeterlidir. Burada önemli olan husus, temyiz merciinin bir şekilde temyizde dile getirilmiş ana unsurları incelediğini, derece mahkemesinin kararını inceleyerek onadığını ya da bozduğunu göstermesidir (*Yasemin Ekşi*, § 57).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

54. Başvurucu hakkında açılan ceza davasında, başvurunun vekil sıfatıyla icra takibine koyduğu bononun sahte olarak tanzim edildiği ve icraya konularak haksız menfaat temin edilmek istendiği iddiasıyla resmî belgede sahtecilik, nitelikli dolandırıcılık ve görevi kötüye kullanma suçlarından yargılanması talep edilmiştir. Suça konu bonoda keşideci gözükken M.G.nin başka bir belgeye (Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi) attığı imzadan yararlanılmak suretiyle ve imza sahibinin iradesi dışında resmî belgenin oluşturulduğu ileri sürülmüştür.

55. Somut olayda, suça konu edilen 150.000 avro bedelli bonodaki imzanın katılana ait olmadığına ilişkin herhangi bir iddia bulunmamaktadır. Başvurucu anılan bononun, katılanla sanık A.D. arasındaki taşınmaz alım satım işlemine dayalı tapu devir işleminden önce katılana peşin ödenen 150.000 avro bedelin güvencesi olarak düzenlendiğini, içeriğini avukat olarak kendisinin yazdığını ve katılana imzalattığını, bunun dışında katılanla aralarında vekâlet ücret sözleşmesi düzenlemediklerini savunmaktadır. Katılan ise taşınmaz alım satım işlemi kabul etmemekte fakat vekâlet yetkisi verdiği başvuru ile 150.000 avro ücretle anlaştığını ve sadece buna ilişkin "Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi" başlıklı belgeyi imzaladığını

belirtmektedir. Tanıklar B.A., G.Ö. ve S.B. beyanlarında, katılanın taşınmaz satma iradesinin varlığına ve bu satış işlemine başvuruçunun yardımcı olduğuna ilişkin açıklamalarda bulunmaktadır.

56. Uyuşmazlık konusu olayla ilgili olarak Serik 1. İcra Dairesinin E.2010/1129 sayılı dosyasında takibe konulmuş 150.000 avro bedelli bono ile katılan tarafından fotokopi olarak ibraz edilmiş “Dava Vekâlet Ücret Sözleşmesi-Yetki Belgesi” isimli belge dışında yazılı bir delil bulunmamaktadır. Yine sanıkların taşınmaz alım satımına ilişkin savunmalarına karşın katılanın vekâlet sözleşmesi dışında başka bir anlaşma olmadığına ilişkin iddiaları, tarafların ve tanıkların beyanlarına yansımıştır. Mahkeme, sanık savunmalarında ileri sürülen fakat katılanın kabul etmediği taşınmaz alım satım işleminin alıcı A.D.nin ekonomik durumuna göre hayatın olağan akışına uygun olmadığından bahisle katılanın beyanlarına itibar ederek alım satım işleminin bulunmadığı sonucuna ulaşmaktadır. Buna bağlı olarak icra takibine konulan bononun katılanın gerçek iradesini yansıtmadığını değerlendirerek sahtecilik suçunun oluştuğunu kabul etmektedir. Ayrıca Mahkeme, suçun kabul ve nitelendirmesinde bono ile fotokopi belgeyi karşılaştıran ve zaten sanığın savunmalarında açıkladığı hususları teyit eden 13/7/2011 tarihli adli tıp raporunu esas almadığını fakat adli tıp raporundaki tespitlerin katılanın iddialarını desteklediğini vurgulamaktadır.

57. Yargılama makamları, yargılamanın taraflarınca ileri sürülen iddiaları ve gösterdikleri delilleri gereği gibi incelemek zorundadır. Bununla birlikte belirli bir davaya ilişkin olarak delilleri değerlendirme ve gösterilmek istenen delilin davayla ilgili olup olmadığına karar verme yetkisi esasen derece mahkemelerine aittir. Bir yargılamada geçerli olan delil sunma ve inceleme yöntemlerinin adil yargılanma hakkını ihlal edip etmediğini denetlemek Anayasa Mahkemesinin görevi kapsamında olmayıp Mahkemenin görevi başvuru konusu yargılamanın bir bütün olarak temel hak ve özgürlükler bağlamında adil olup olmadığının değerlendirilmesidir (*Billur Güzide Balyemez ve Recai Alper Tunga*, B. No: 2014/5909, 25/3/2015, § 45).

58. Başvuruçucu, icra takibine konulan bonoda herhangi bir usulsüzlük olmamasına rağmen bononun katılan tarafından faks/fotokopi olarak ibraz edilen fakat aslı bulunmayan ve yerleşik Yargıtay uygulamalarında sahteciliğin tespitinde yeterli kabul edilmeyen belge ile karşılaştırılması sonucu düzenlenen bilirkişi raporunun esas alınmasının hatalı olduğunu tüm savunmalarında ve itirazlarında ileri sürmüştür. Bu kapsamda açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun tartışılmadığı, diğer sanıklar A.D. ve M.D.nin ekonomik ve sosyal durumunun suçun unsurlarının tespitinde bir öneminin bulunmadığı vurgulanmıştır.

59. Başvuruçunun savunma, itiraz ve temyiz dilekçeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının tebliğnamesi ve itiraznamesi incelendiğinde yukarıdaki iddiaların ısrarlı bir şekilde Yargıtay önünde de ileri sürüldüğü ancak taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanlarına değer verilmemesine ve açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun oluşabileceğine ilişkin iddianın Derece Mahkemesi kararında karşılanmadığı anlaşılmaktadır. Anayasa Mahkemesi, belirtilen iddiaların somut başvuruya konu yargılama açısından esaslı unsur teşkil edip etmediğini ve gerekçeli karar hakkına ilişkin ilkeler çerçevesinde Mahkeme kararında yer verilmeyen ya da eksik bırakılan hususların bir hak ihlali derecesine ulaşip ulaşmadığını değerlendirecektir.

60. İlk Derece Mahkemesi tarafından esasa ilişkin değerlendirmeler yapılırken suça konu bononun düzenlenme sebebi tartışılmış ve iki nedenle bononun keşidecinin iradesi dışında doldurulduğu kabul edilmiştir. İlk olarak A.D. ve M.D.nin

ekonomik ve sosyal durumunun 300.000 avro bedelli bir taşınmazı satın almaya yeterli olmadığı, ikinci olarak 150.000 avro peşinat ödenen tapu harici satış işleminde herhangi bir geçerliliği olmasa da “alım satım sözleşmesi” düzenlenmemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı, dolayısıyla A.D. ile M.G. arasında taşınmaz alım satımına dair sözleşme olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır (bkz. § 15). Öte yandan İlk Derece Mahkemesi, başvurunun çalışanı tarafından M.G.ye fakslandığı ileri sürülen fotokopi belge ile suç konu bononun karşılaştırmasını yapan adli tıp raporundaki bulguların Mahkemece de kabul edildiğini fakat bir önceki değerlendirmelerle ulaşılan suçun sabit kabul edilmesi sonucuna bunun herhangi bir etkisinin olmadığını vurgulamaktadır.

61. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi, suç konu bonodaki imzanın M.G.ye ait olması, imza atılma sebebi olarak vekâlet sözleşmesi veya taşınmaz satışı sözleşmesi gibi farklı iddia ve savunmalar ileri sürülmesi karşısında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının tebliğname ve itiraznamesi ile YCGK kararının karşıoy görüşlerinde yer alan hususların gerekçeli kararda açıklıkla tartışılmasını başvuruya konu yargılamaya açısından esash bir unsur olarak değerlendirmektedir.

62. Başvurucuya isnat edilen eylemler, başvurunun araştırılmasını ısrarla talep ettiği konular ve İlk Derece Mahkemesinin mahkûmiyet hükmünü kurduğu hususlar dikkate alındığında başvurunun taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanları ve açığa imzanın kötüye kullanılması ile ilgili taleplerinin hangi nedenlerle kabul edilmediğinin Derece Mahkemesi kararlarında açıklanmaması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının unsurlarından olan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Burhan ÜSTÜN, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, M. Emin KUZ ve Hasan Tahsin GÖKCAN bu görüşe katılmamışlardır.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

63. Başvurucu, hakkında mahkûmiyet kararı ile sonuçlanan dava sonunda temyize gönderilen dosyanın eksiklik ikmali gerekçesiyle üç kez iade edildiğini ve temyiz süresinin gereksiz yere uzatıldığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

64. Başvurucunun makul sürede yargılanma hakkı ile ilgili şikâyetleri; yargılamanın sonucu ile ilgili olmaması, verilen kararın niteliği ne olursa olsun devletin yargılamaları makul sürede sonuçlandırma yükümlülüğünün bulunması dikkate alınarak ayrı başlık altında incelenmiştir.

65. Anayasa'nın 36. ve 141. maddeleri bağlamında bir suç isnadına dayalı yargılamaların makul sürede karara bağlanması gerektiğine dair temel ilkeler Anayasa Mahkemesince daha önce incelenmiş ve bu konuda kararlar verilmiştir (*B.E.*, B. No: 2012/625, 9/1/2014; *Ersin Ceyhan*, B. No: 2013/695, 9/1/2014; *Güher Ergun ve diğ.leri*, §§ 41-45). Başvuru konusu olayda bu ilkelerden ayrılmayı gerektiren bir husus bulunmamaktadır.

66. Başvurucuya bir suçun isnat edildiği (başvurucunun savunma yaptığı) 21/6/2011 tarihi ile suç isnadının nihai olarak karara bağlandığı 27/5/2015 tarihi arasında geçen süre yaklaşık 3 yıl 11 ay 6 gündür.

67. Başvuruya konu yargılama süresi incelendiğinde davanın iki dereceli bir yargılama sisteminde toplam 3 yıl 11 ay 6 gün sürdüğü, yargılama süresinin bütünü

dikkate alındığında başvurunun haklarını ihlal edecek bir gecikme olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

68. Açıklanan nedenlerle makul sürede yargılanma hakkına yönelik bir ihlal olmadığının açık olduğu anlaşıldığından başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Diğer İhlal İddiaları

69. Başvurucu; yargılama sürecinde birleştirilen dosyada daha önceden dinlenmiş tanıkların yeniden dinlenmesine fırsat verilmediğini, belirlenmiş duruşma tarihinden farklı zamanda celse açılarak sanığın yokluğunda işlem yapıldığını, yetersiz delillere dayanılarak ve dosyadaki deliller arasında bulunan çelişkiler giderilmeden mahkûmiyet kararı verilerek mağdur edildiğini ve Mahkemenin kabulünün bir kısım tanık anlatımı ile uyumlu olmadığını, bu nedenlerle çelişmeli yargılama ilkesi, silahların eşitliği ilkesi, masumiyet karinesi ve kişinin maddi ve manevi varlığının korunması hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

70. Başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği yönündeki yukarıdaki tespit dikkate alındığında Anayasa'nın 17., 36. ve 38. maddelerinde güvence altına alınan haklarına ilişkin diğer şikâyetlerinin kabul edilebilirliği ve esası hakkında ayrıca karar verilmesine gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

D. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

71. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

“(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

72. Başvurucu, yeniden yargılama yapılması ile 5.000.000 TL manevi tazminat taleplerinde bulunmuştur.

73. Başvurucunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

74. Gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunduğu karardan bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Manavgat 1. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

75. Başvurucunun adil yargılanma hakkına yönelik başvuru açısından ihlal tespitinin yeterli tatmin sağladığı değerlendirildiğinden adil yargılanma hakkına yapılan müdahale nedeniyle tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

76. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226,90 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle* KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

3. Diğer ihlal iddiaları hakkında karar verilmesine GEREK OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE, Burhan ÜSTÜN, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, M. Emin KUZ ve Hasan Tahsin GÖKCAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Manavgat 1. Ağır Ceza Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat taleplerinin REDDİNE,

E. 226,90 TL harçtan oluşan yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 25/5/2017 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Başvuru Numarası : 2015/11798

Karar Tarihi : 25/5/2017

KARŞIOY GEREKÇESİ

A. BAŞVURU KONUSU

Sahtecilik ve dolandırıcılık suçlarından dolayı mahkum edilen başvuranın dilekçesinde; mahkumiyet kararında delillere karşı ileri sürülen itirazlar yeterince tartışılmadan, savunmalara ve lehe olan delillere itibar edilmeme nedenleri açıklanmadan karar verilerek gerekçeli karar hakkının ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiği ileri sürülmüştür.

Başvurucu ve diğer sanıklar hakkında ; belgede sahtecilik ve bu yolla dolandırıcılık iddialarıyla TCK'nın 204/1, 158/1-d. ve başvuru sanık A.Ü. hakkında ayrıca TCK'nın 257/2. maddeleri ile cezalandırılmaları talebi ile kamu davası açılmıştır. Mahkeme, sahtecilik eyleminin TCK'nın 204/1. maddesine uyduğuna, TCK'nın 44. maddesi gereği 257. madde yerine daha ağır nitelikteki 204/1. madde ile cezalandırmanın gerektiğine karar vermiş ve ayrıca nitelikli dolandırıcılık suçuna teşebbüs nedeniyle 158/1-d maddesiyle ceza vermiştir.

Maddi olayla ilgili iki tarafın iddiaları özetle şöyledir:

Katılan; bir hukuk davası açılması için avukat olan sanıkla 150.000 Euro bedelli vekalet sözleşmesi imzaladığını, istemesine karşın sözleşme suretinin kendisine verilmediğini, bir miktar vekalet ücretini de ödediğini, sözleşme suretini telefonla görüntülediği bürodaki bir avukatın faksla kendine gönderdiğini, bir yıl kadar sonra avukatı 22.2.2010 tarihinde azlettiğini, azilden bir ay sonra, hakkında sanık avukat tarafından 150.000 Euro bedelli bir icra takibi yapıldığını, takibin dayanağı olarak gösterilen bononun, vekalet sözleşmesinin altındaki imzasının olduğu bölüm bono gibi doldurularak elde edildiğini anladığı için sahtecilik iddiasında bulunduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca, senedin icraya konulmasından bir ay sonra da sanık avukat tarafından vekalet sözleşmesinden ödenmeyen kısım için icra takibi başlatılmıştır.

Sanık ise; katılanın avukatı olmayı kabul ettiğini, vekalet ücreti olarak 150.000 Euro üzerinde anlaşmalarını ancak yazılı sözleşme yapılmadığını, bir kısım vekalet ücretinin de ödendiğini, fakat daha sonra katılanın taşınmazını satmak istemesi üzerine, bürosunda görevli diğer sanık AD.'nin taşınmazı 300.000 Euro'ya satın aldığını ve 150.000 Euro ödediğini, kalan kısmı tapu devri sırasında ödeyeceğini, yaptığı ilk

ödeme güvence olmak üzere katılanın AD'ye, icraya konu bonoyu imzalayıp verdiğini, ancak katılanın daha sonra tapuda devirden kaçınması nedeniyle AD'nin ödediği parayı geri almak istediğini, bonoyu babası MD'ye ciro ettiğini, kendisinin de MD'nin avukatı olarak, bono'daki tanzim tarihi, alacaklı adı, ödeyecek yer gibi eksik kısımları bizzat doldurup icraya koyduğunu savunmuştur.

Görüldüğü gibi taraflar, icraya ve suça konu bononun oluşturulma sebebi konusunda iki farklı iddiada bulunmuştur. Katılan, vekalet sözleşmesindeki imzasının bulunduğu kısmın bono haline getirilip (sahte olarak bono üretilip) icra takibine konulduğunu iddia etmiştir. Sanık ise, ortada gerçek bir senet olduğunu, senedin alacaklısının çalışanı AD. olduğunu, eksik kısımların da kendisinin doldurduğunu açıklamıştır. İki tarafın uzlaştığı tek husus, icraya konulan belgedeki imzanın katılana ait olduğu ve vekalet sözleşmesi bedelinin 150.000 Euro olduğudur. Ayrıca varlığı ileri sürülen taşınmaz satışı ile ilgili yazılı bir satış sözleşmesi de yapılmamıştır.

İlk derece mahkemesi sahtecilik eylemini şu gerekçelerle kabul etmiştir:

“Aslı üzerinde inceleme yapılan senedin, düzenleyenin gerçek iradesini yansıtmaması nedeniyle sahte olduğu bu şekilde kabul edildikten sonra, bu senedin katılan tarafından düzenlendiği iddia olunan, ancak sanık A.Ö. tarafından kabul edilmeyen (Dava Vekalet Ücret Sözleşmesi – Yetki Belgesi) başlıklı belgenin alt kısmının kopararak oluşturulup oluşturulmadığı hususunun da sonuca etkisi bulunmamaktadır. İradeyi sakatlayan fiilin senedin düzenlenmesi aşamasında gerçekleştirilmesi ya da her hangi bir belge düzenlendikten sonra, düzenleyenin gerçek iradesine aykırı olarak bu belgenin senet haline getirilmesi durumunda, her iki halde de düzenleyenin gerçek iradesini yansıtmaması nedeniyle senedin sahte olduğunun kabul edilmesi gerekmekte olup, sahtecilik suçunun oluşumu açısından bu fiiller arasında bir ayırım yapmak doğru değildir.”

B. BAŞVURUNUN KAPSAMI VE ÇOĞUNLUK KARARI

Başvuran tarafından ilk derece mahkemesinin gerekçesine yönelik olarak şu dört ihlal nedeni gösterilmiştir: 1- Varlığı mahkemece kabul edilen vekalet sözleşmesi ile satış sözleşmesi arasında ve kendisi ile diğer sanıklar arasında nasıl bir hukuki ilişki bulunduğunun açıklanmadığı, 2- vekalet sözleşmesi imzalanmadığını ileri sürmelerine rağmen, faks belge üzerinde yapılan incelemeye itibar edildiği halde, kendilerince sunulan aksi yöndeki bilirkişi raporunun dikkate alınmaması ve raporlar arasındaki çelişkinin tartışılmaması, 3- bonodaki yazıların kendisine ait olduğunu baştan beri açıkladığı halde sahteciliğin ne şekilde oluştuğu açıklanmadan hüküm kurulması, 4- Sanık Mehmet Daban'ın uzun yıllar müteahhitlik yaptığı, kira geliri olduğu halde, ekonomik durumuna ilişkin araştırma yapılmadan karar verilmesi.

Başvuran ayrıca Yargıtay kararıyla ilgili olarak da; 1- karşı delillerinin incelenmeksizin, yerel mahkeme kararı aynen benimsenerek onama kararı verilmesi, 2- fotokopi faks belgeye dayanılmakla, CMK'nın 217. maddesine aykırı olarak kanuna aykırı delile dayanılamayacağı kuralının ihlal edildiği, gerekçelerine dayanmıştır.

Başvurucunun ileri sürdüğü hususlar –biri dışında- ilk derece mahkemesi ve Yargıtay kararında yer alan gerekçelerde değerlendirildiğinden, Anayasa Mahkemesi çoğunluğu tarafından kabul edilmemiştir.

Mahkememiz çoğunluğu yalnızca iki konuda savunmanın itirazlarının gerekçede yeterince tartışılmaması nedeniyle gerekçenin yetersiz olduğunu kabul ederek

ihlal kararı vermiş bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla; 1- taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanlarının hangi nedenle kabul edilmediğinin gerekçede açıklanmaması, 2- eylemin açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturacağına ilişkin savunmanın kabul edilmeme nedeninin gerekçede açıklanmaması, iddialarıdır.

C. KARŞIOY NEDENLERİ

Başvurucu tarafından belirtilen konularda derece mahkemelerinin gerekçelerinin yeterli bulunduğu görüşüyle karşı oy kullandığımızdan, aşağıda bu vicdani kaniya ulaşma nedenlerimiz sırasıyla açıklanacaktır.

1- Gerekçede, taşınmaz satışına ilişkin tanık anlatımlarının hangi nedenle kabul edilmediğine ilişkin açıklama olmadığı iddiası:

Mahkememiz çoğunluğu tarafından gerekçesizlik nedeni olarak gösterilen bu husus başvuru dilekçesinde yer almamaktadır. Başvuru dilekçesinde “Genel Olarak” başlığı altında ileri sürdükleri iddia ve delillerin hakkaniyetli tartışılmadığından bahisle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğinden söz edilmiş ise de, “Manavgat 1. Ağır Ceza Mahkemesi Önündeki Yargılama Aşamasında Gerçekleşen Hak İhlalleri” başlığı altında somutlaştırılan ihlal nedenleri arasında, lehe olan tanık anlatımlarının hangi nedenle kabul edilmediğine ilişkin gerekçe gösterilmediğinden söz edilmemektedir. Başvuruda açıkça belirtilmeyen bir olgunun gerekçeli karar hakkının ihlaline dayanak olarak gösterilemeyeceği düşüncesindeyiz.

Kaldı ki ilk derece mahkemesinin gerekçeli kararında, gerek savunma tanıklarının anlatımları ve gerekse diğer sanıkların taşınmaz satışına ilişkin savunmalarına yer verilmiş, fakat diğer deliller karşısında suçtan kurtulmaya yönelik savunma ve anlatımlara itibar edilmediği açıklanmıştır.

2- Eylemin açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturacağına ilişkin savunmanın kabul edilmeme nedeninin gerekçede açıklanmadığı iddiası :

Bir ceza mahkemesi kararında gerekçeli karar hakkı yönünden asıl yükümlülük, beraat veya mahkumiyete ilişkin gerekçenin yeterli biçimde var olmasıdır. Ceza yargılamasında mahkeme iddianamedeki suç nitelmesiyle bağlı değildir. Suç niteliğinin iddianamede belirtilenden başka olduğunun kabul edilmesi durumunda, mahkeme suç vasfının değiştiğine ilişkin bu kabulünün gerekçelerini açıklamalıdır. Aynı şekilde, iddianamede olduğu iddia edilen suç tipinin unsurlarının ne şekilde gerçekleştiğinin açıklanması da gerekçeli karar hakkının gerekçelerindedir. Buna karşın, eylemin resmi belgede sahtecilik suçunu oluşturduğuna ilişkin olarak açıklanan gerekçe karşısında, diğer bir suçun neden oluşmadığını açıklamasını beklemek mantiken doğru olmayacaktır. Çünkü bir fiil eğer kanundaki bir suç tipine uymaktaysa, mantiken diğer suç tiplerine girmeyecektir. Bunun istisnası içtima halleridir ki, kararda 257. madde dolayısıyla 44. madde uygulanarak bu husus açıklanmıştır. Bu bakımdan, derece mahkemesinin, fiilin neden diğer bir suçu oluşturmadığını açıklaması gerekli değildir.

Esasen bu konu hukukilik denetimiyle ilgili olup, kanun yolunda denetlenmektedir. Bölge Adliye Mahkemesi veya Yargıtay, hukukilik denetiminde suç nitelemesinin fiile uyduğunu gördüğünde, derece mahkemesi gerekçesini uygun bulduğunu belirtmekle yetinir. Aksi durumda, hukukilik denetiminde fiil, derece mahkemesinden farklı biçimde nitelenirse, bu konudaki gerekçe açıklanır.

İncelenen olayda derece mahkemesi; “Aslı üzerinde inceleme yapılan senedin, düzenleyen gerçek iradesini yansıtmaması nedeniyle sahte olduğu... İradeyi sakatlayan fiilin senedin düzenlenmesi aşamasında gerçekleştirilmesi ya da her hangi bir belge düzenlendikten sonra, düzenleyen gerçek iradesine aykırı olarak bu belgenin senet haline getirilmesi durumunda, her iki halde de düzenleyen gerçek iradesini yansıtmaması nedeniyle senedin sahte olduğunun kabul edilmesi gerekmekte olup, sahtecilik suçunun oluşumu açısından bu fiiller arasında bir ayırım yapmak doğru değildir.” ifadeleri ve kararda aktarılan diğer gerekçelerle, eylemin resmi belgede sahtecilik suçunu oluşturduğunu kabul etmiştir.

Yargıtay da sanığın, beraat yönündeki savunmasına ek olarak suç tipinin 209. maddeye uyması gerektiğine yönelik savunmasını değerlendirmiş, bir üye Genel Kurulda bu görüşü savunmuş olmasına karşın, Genel Kurul çoğunluğu derece mahkemesinin nitelmesini kabul etmiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında, karşı oy gerekçesi de yer almaktadır. Derece mahkemesinin, suç vasfının TCK'nın 204/1. maddesine uygun olduğuna dair ayrıntılı gerekçesi karşısında, bunun neden 209. maddeye uymadığını açıklama gereği de bulunmamaktadır.

Bireysel başvuru bakımından, delillerin değerlendirilmesi ve suçun nitelenmesiyle ilgili hususlar derece mahkemelerinin yetkisi kapsamındadır. Bu konular sadece, kanunun yorumunda keyfilik veya açık bariz takdir hatası varsa AYM tarafından denetlenebilir. İncelenen olayda, Yargıtay özel dairesi tarafından onaylanan ve Ceza Genel Kurulu tarafından tekrar denetlenerek uygun bulunan suç vasfında keyfi yorum veya takdir hatası olduğunu gösterir bir bulgu da görülemediği için. Bu nedenle başvuru hakkında gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediği kararı verilmelidir.

Açıklanan hukuki nedenler dolayısıyla Mahkememiz çoğunluğunun, gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine yönelik görüşüne iştirak edemiyoruz.

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başvuru Numarası : 2015/11798
Karar Tarihi : 25/5/2017

KARŞIOY GEREKÇESİ

Başvurucunun, hakkında açılan dava neticesinde 24/4/2013 tarihinde resmi belgede sahtecilik ve teşebbüs aşamasında kalan nitelikli dolandırıcılık ve görevi kötüye kullanma suçları nedeniyle yapılan yargılamalar sonucu Türk Ceza Kanununun ilgili maddesi uyarınca hapis ve para cezası ile tecziye edildiği, cezanın delillerin hatalı değerlendirildiği ve fotokopi belge üzerinde yapılan yetersiz inceleme ile verildiği iddiaları ile temyiz edilen kararın Yargıtay 15. Ceza Dairesi tarafından 27/5/2015 tarihinde onandığı anlaşılmaktadır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı eksik soruşturma

yapılarak değerlendirildiğini düşündüğü karara itiraz etmiş, ilgili daire itiraz incelemesinin Yargıtay Ceza Genel Kurulunda yapılmasına karar vermiş ve kurulun ise 4/10/2016 tarihinde oy çokluğu ile itirazın reddine karar verdiği ve cezanın kesinleştiği görülmüştür.

Mahkememiz başvuru hakkında yaptığı değerlendirmede, bir davaya ilişkin delilleri değerlendirme ve gösterilmek istenen delilin davayla ilgisine karar verme yetkisinin esasen derece mahkemesine ait olduğunu, delil sunma ve inceleme yöntemlerinin adil yargılanma hakkını ihlal edip etmediği Anayasa Mahkemesinin görevi olmadığını kabulünden sonra, yargılanmanın bir bütün halinde adilliyinin denetlenebileceğini ifade etmektedir.

Derece mahkemesinin delil değerlendirmesi ile ulaştığı sonuç ise başvuru suçlu olup olmadığı kararını oluşturmaktadır.

Mahkememizce yargılanmanın adilliyi denetlenirken temel hak ve özgürlükleri koruma çabasının içinde dava dosyası özelinde yer alan tüm iddiaların, derecatta nasıl nitelendiği, inceleme ve karşılanma biçimi, önem yükü, gerekçede yer alıp almamasının gerekliliği gibi tüm hususların da bu kapsamda gözden geçirilmesine gerek duyulan bir ihtiyaç halini almaktadır.

Kısaca delilleri yorum yetkisi derece mahkemelerinin, yorumu hak ve özgürlüklerin koruduğu temel ilkeler yönünden denetleme yetkisi ise Anayasa Mahkemesi'nindir.

Başvuru dosyası özelinde, toplanan deliller ve delillere karşı ileri sürülen itiraz ve karşı delillerin yeterli düzeyde tartışılmadığı, savunma delillerine itibar edilmeme nedeninin makul gerekçesi olmadığı nedeniyle yargılanmanın yenilenmesi talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Mahkememizin yaptığı değerlendirmede, adil yargılanmanın unsurlarından gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ulaşan çoğunluk görüşünü yansıtan kararın 62. paragrafında,

1-Başvurucunun taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanları ile,

2-Açığa imzanın kötüye kullanılması ile ilgili taleplerinin gerekçeli kararda açıklanmaması hususu,

İhlal nedenleri olarak belirlenip bu iki hususa özgülendiği anlaşılmaktadır.

Ancak, buna rağmen ihlal gerekçesini oluşturan 62. paragrafın ilk cümlesinin başında, başvurucuya isnat edilen eylem, ısrarcı olduğu talep konuları ve ilk derece mahkemesinin mahkumiyet hükmü hususları dikkate alındığına işaret edilerek yukarıda sayılan iki nedenin ihlale esas alınmış olduğu görülmektedir.

O halde, dosya kapsamında bunları hatırlamak ve bunların kararda nasıl karşılandığına açıklama gerektiğinde öncelikle; Başvurucuya isnat edilen eylemler, resmi belgede sahtecilik ve teşebbüs aşamasında kalmış nitelikli dolandırıcılık ile görevi kötüye kullanma suçlarıdır. İkinci olarak Başvurucunun ısrarla araştırmasını talep ettiği konular ise, suçlamaya esas senet aslının dosyaya sunulma isteği ile birleştirilen dava dosyalarında başvuru tanıkların tekrar dinleme ve onları sorgulama hakkını kullanma hakkı gözükmekte olup, üçüncü olarak da ilk derece mahkemesinin mahkumiyet hükmünü nasıl kurduğuna baktığımızda, mahkemenin gerekçesinde, hukuksal açıdan önem arz eden belgeden ne anlaşılması gerektiği ve dava konusu olaydaki belgenin bu

anlamdaki niteliği, savunma tanıklarının ifadeleri, yüksek meblağlı alım satım miktarında alıcı tarafın ödendiği ileri sürülen rakamın ekonomik durum, kaynak ve ödeme bilgilerinden yoksunluğu, yüksek meblağlı alım satım için sözleşme düzeninin yokluğu, senedin gerçek irade mahsulü olmadığı yönündeki kanaatin nasıl oluştuğu, senet alacaklısı ile ciranta arasında baba oğul ilişkisinin varlığı ve senedin sebebi ve yansıma açıklamalarının inandırıcılığı, senedi düzenleyen başvurunun, katılan tarafın kendisini Avukatlığından azlinden sonra icraya konu edilmesi, senedin yetki belgesinden koparılarak elde edilmesinin sonuca etkisi, sahtecilik suçunun fiile yansması, suçun unsurları ve sübut nedenleri, sanıkların fikri ve eylem birliklikleri içinde oldukları yönünde kanaat oluşmasına yardımcı olacak sayısız hukuki gerekçe ve nitelermeleri kararına gerekçe yaptığı ve hükmün oluşmasında tartıştığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda kararımızda ihlal konusu oluşturan iki sebepten tanık beyanları ve açığa imzanın kötüye kullanışı ile ilgili tüm delil değerlendirilmelerinin tartışıldığı başvuru ötesinde diğer sanıklar yönünden de oluşan eylem ve fikir birlikliklerinin ifade edilmeye çalışıldığı gerekçeden anlaşılmaktadır.

Kaldı ki; Kararımızda ihlal nedeninin öznel sebeplerinden sayılmasa da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılık itirazının özünde yer alan özellikli hallerden kabul edilebilecek “Dava vekalet ücret sözleşmesi-yetki belgesi” adlı belgenin aslının bulunmaması ve onaysız fotokopi olması ve bunu hükme esas alınamayacağı nedeniyle hükmün bozulması gerektiği kanaatinin de, ilk derece karar gerekçesinde olduğu gibi Yargıtay Ceza genel Kurul kararında, oluşa göre yaptıkları değerlendirmede, öncelikle başvuru yanında çalışan senet lehdarı oğul ile ciranta babanın yaptığı ve yapacağı ödemeyi izah edecek hukuki açıklama yoksunluğu ve hiç banka hesaplarının olmaması ve orta düzey bir standartta bulunmaları nedeniyle ayrıca bunlara ilişkin mali ve ekonomik durum araştırması yapmaya gerek olmadığı değerlendirilmesiyle, olayda kullanılan senedin mücerret sebebinin oluşturan alım satımın gerçek olup olmadığına ilişkin bir açıklama ve senet aslına gitmeye gerek kalmadan oluşa göre gerekçe getirildiği gözlemlenmektedir.

Sanıklara atılı suçun sabitliği hususunda ise; alınan bilirkişi raporlarında inceleme konusu senedin üst kenarının formel kesim olmadığı, başvurunun bizzat yazdığını kabul ettiği senetteki adres, tanzim, ödeme tarihi ile alacaklı ismi yazılarının diğer yazılardan farklı fiziki evsaftaki kalemle yazıldığı senette bulunan miktar ve rakam yazıları, ödeyecek isim ve imzası ile “ Dava vekalet ücret sözleşmesi-Yetki belgesi” fotokopisinin alt kısmında bulunan yazılar ve imzanın tetabuk halinde olması, alıcı sanıkların borçlarının geri kalanını nasıl ödeyeceklerinin delil ile somutlaştırılmaması, alım satım sözleşmesinin bulunmaması nedeniyle sanık savunmalarına neden itibar edilmediği ve oluşan suçun ve konusu senedin hangi fikir birliği ile oluşturulduğu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın itirazın reddi kararında bütün açıklığı ile anlatılmış, ihlal nedeni oluşturduğu belirlenen hususlar ise bu mahiyeti ile gerekçeli kararlarda keyfilikten uzak sübuta varmaya yeterli düzeyde gerekçede yer almış ve savunulmuştur.

Derece mahkemeleri kendilerine sunulan tüm iddialara yanıt vermek zorunda olmamakla birlikte özellikle Mahkememizce ihlal sonucuna gerekçe edilen hususlar yönünden somut davanın özelliğine göre suç delillerini olay bazında, eylemlerle özdeşleştirerek açıklamış ve hukuki neticeye nasıl ulaştığını anlatmıştır. Kararın hukuken geçerli olduğu temele ilişkin yeterince açıklama var iken derece mahkemesi yerine geçerek delil değerlendiren, özelliklede kararda ihlal nedeni olarak sayılan

hususları aydınlatan gerekçeli karar karşısında adil yargılanma hakkının ihlal edildiği şeklindeki yedi muhalefete karşı sekiz kabul oyu ile oluşan çoğunluk görüşüne katılmamıştır.

Üye
Serruh KALELİ

Başvuru Numarası : 2015/11798
Karar Tarihi : 25/5/2017

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) ve Anayasa Mahkemesinin (AYM) müstakar içtihatlarına göre, bireysel başvurunun ikincil niteliği gereği, temel hak ihlali iddialarında derece mahkemelerinin kanun maddelerine ilişkin yorumları, suçun vasıf ve mahiyeti, delillerin değerlendirilmesi ile takdirli indirim-artırım nedenlerinin uygulanması gibi hususlarda, temel hak ihlali iddiasını inceleyen mahkeme, temyiz mercii gibi davranarak inceleme yapamaz ve hüküm kuramaz. Bunun tek istisnası, başvuru konusu yargılamada açıkça keyfilik veya bariz bir takdir hatasının mevcudiyetidir.

Başvuruya konu olayda da derece mahkemelerinin farklı yorumlar benimsedikleri, farklı sonuçlara ulaştıkları görülmekte ise de bunların her hangi birinde açık bir keyfilik veya bariz bir takdir hatası bulunmamaktadır.

Buna göre AYM'nin tüm dosya içeriğini esastan değerlendirerek, yargılamanın nihai sonucundan farklı bir sonuca varması ve ihlal kararı vermesi, bireysel başvurunun mahiyetine ve amacına aykırıdır.

2. İhlal hükmü, Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği yolundadır. Ancak AİHM ve AYM'nin müstakar içtihatlarına göre, gerekçeli kararda savunmanın tüm iddia ve itirazlarının ayrı ayrı cevaplandırılması zorunlu olmayıp, mahkemece sonuca varılmasına dayanak olan olgu ve delillerin yeterli açıklıkla ortaya konması yeterlidir. Diğer hususların zimnen reddedildiği gerekçeli karar metninden açıkça anlaşılabilirliği ve gerekçeli kararda bariz bir takdir hatası da saptanmadığı takdirde, adil yargılanma hakkının ihlalinden söz edilemez.

Başvuruya konu olayda, mahkemenin gerekçeli kararında suçun vasıf ve mahiyeti ile sübuta esas delillerin açıkça belirtildiği, böylece hükmün yeterli gerekçeyi içerdiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Başvuru Numarası : 2015/11798
Karar Tarihi : 25/5/2017

KARŞIOY GEREKÇESİ

Başvurucu; yargılamada toplanan delillere karşı ileri sürülen itiraz ve karşı delillerin adalet gereksinimini giderecek ölçü ve nitelikte tartışılmadığını, yeterli ve makul gerekçe oluşturulmadığını, sadece katılan tarafın iddialarına değer verildiğini ve savunma delillerine itibar edilmeme nedeninin makul gerekçelerle açıklanmadığını, bu nedenlerle gerekçeli karar hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Mahkememiz çoğunluğu Başvurucuya isnat edilen eylemler, başvurunun araştırılmasını ısrarla talep ettiği konular ve İlk Derece Mahkemesinin mahkumiyet hükmünü kurduğu hususlar dikkate alındığında, başvurunun taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanları ve açığa imzanın kötüye kullanılması ile ilgili taleplerinin hangi nedenlerle kabul edilmediğini derece mahkemesi kararlarında açıklanmaması nedeniyle Anayasa'nın 36. Maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının unsurlarından olan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Karara bağlanan bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun çoğunluğu tarafından ihlal sonucuna ulaşılan gerekçeli karar hakkına ilişkin Mahkemenin yerleşik ve istikrarlı içtihadı özü itibarıyla şu hususlardan oluşmaktadır:

1. Mahkemelerin kararlarını hangi temele dayandırdıklarını yeterince açık olarak belirtme yükümlülükleri vardır.
2. Mahkemelerin gerekçe gösterme yükümlülüğü, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılamaz. Bir kararda tam olarak hangi unsurların bulunması gerektiği davanın niteliğine ve koşullarına göre değişir.
3. Kanun yolu incelemesi yapan mercinin, yargılamayı yapan mahkemeyele aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya atıfla kararına yansıtması yeterlidir.

Başvurunun bu ilkeler çerçevesinde değerlendirilmesi için ayrıca adil yargılanma hakkının niteliğine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi kararlarında sıkça tekrarlanan şu ilkenin belirtilmesi gerekmektedir:

Adil yargılanma hakkı; bireylere, dava sonucunda verilen kararın değil, yargılama sürecinin ve usulünün adil olup olmadığını denetleme imkânı verir. Bu nedenle bireysel başvuruda adil yargılanmaya ilişkin şikâyetlerin incelenebilmesi için başvurunun, yargılama sürecinde haklarına saygı gösterilmediğine, bu çerçevede yargılama sürecinde karşı tarafın sunduğu deliller ve görüşler hakkında bilgi sahibi olamadığına veya bunlara etkili bir şekilde itiraz etme fırsatı bulamadığına, kendi delillerini ve iddialarını sunamadığına ya da uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasıyla ilgili iddialarının derece mahkemesi tarafından dinlenmediğine veya kararın gerekçesiz olduğu gibi mahkeme kararının oluşumuna sebep olan unsurlardan değerlendirmeye alınmamış eksiklik, ihmal ya da açık keyfiliğe ilişkin bir bilgi ya da belge sunmuş olması gerekir (bir çok karar arasından bk. Abdullah Akyüz [GK], B. No: 2013/9352, 2/7/2015, § 39; Necati Gündüz ve Recep Gündüz, B. No: 2012/1027, 12/2/2013, § 26)

Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru incelemesine ilişkin olarak Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasına dayanan yerleşik içtihadı ise şöyledir:

İlke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Bunun tek istisnası, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda açık bir keyfilik içermesi ve bu durumun kendiliğinden bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olmasıdır. Bu çerçevede kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvurular açıkça keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesince incelenemez (bir çok karar arasından bk. Abdullah Akyüz [GK], B. No: 2013/9352, 2/7/2015, § 38; Deniz Seki, B. No: 2014/5170, 25/6/2015, § 62)

Somut başvuruyu anılan ilkeler ve içtihat doğrultusunda değerlendirdiğimizde; başvuru konusu ceza davasında, İlk Derece Mahkemesinin kararında ulaşılan mahkûmiyet sonucu bakımından yeterli gerekçenin olduğu (§ 16), Yargıtay 15. Ceza Dairesinin de, İlk Derece Mahkemesinin gerekçesine atıf yapmakla yetinmeyerek, delilleri ve hukuk kurallarını tartışarak hükmü onadığı görülmektedir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ise “sanıkların mahkûmiyetlerine yeterli her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden, münnet suçlardan beraatlerine karar verilmesi ve bu nedenle hükmün bozulması gerektiği” görüşüyle Yargıtay 15. Ceza Dairesinin kararına karşı itiraz kanun yoluna başvurmuştur. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun oy çokluğuyla aldığı kararda delillere ve hukuk kurallarının uygulanmasına ilişkin ayrıntılı bir gerekçe (§ 22) bulunmaktadır.

Bu kapsamda İlk Derece Mahkemesinin, Yargıtay Ceza Dairesinin ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararlarında yer alan ve sırasıyla birbirini teyit eden sübuta ilişkin kabul ve bunun hukuki nitelendirmesi, sadece mahkûmiyet kararının değil aynı zamanda fiilin neden başka bir suç oluşturmadığının ve buna ilişkin görüşlerin benimsenmemesinin de gerekçesini oluşturmaktadır.

Başvuru konusu mahkûmiyet kararında gerekçe bakımından bir eksiklik tespit edebilmek, ancak davanın kanun yolu incelemesini yapan mercilerin yetkisinde olan delil değerlendirmesi ve ceza hukuku kurallarının yorumlanması yoluyla mümkün olabilir. Bir mahkûmiyet kararının gerekçesini oluşturan delillerin kesinliğinin ve inandırıcılığının takdiri ile kanunun ilgili hükümlerinin yorumlanmasının derece mahkemelerinin yetkisinde olduğu açıktır. Bireysel başvuruda bu kapsamda bir değerlendirme yapılmasını gerektirebilecek istisna durumunun (bariz takdir hatası/keyfilik) olduğu yönünde sayın çoğunluk tarafından bir değerlendirme de yapılmış değildir.

Sonuç olarak, adil yargılanma hakkına ve bireysel başvurunun niteliğine ilişkin ilkeler ile somut başvurunun belirtilen koşulları dikkate alındığında gerekçeli karar hakkı kapsamında ihlal sonucuna ulaşmak için bir neden bulunmadığı düşüncesiyle çoğunluğa katılmadım.21.06.2017

Başvuru Numarası : 2015/11798
Karar Tarihi : 25/5/2017

KARŞIOY GEREKÇESİ

Dolandırıcılık ve sahtecilik suçlarından yapılan yargılama sonunda verilen kararda esaslı iddiaların tartışılmaması sebebiyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Kararın gerekçesinde, “başvurucuya isnat edilen eylemler, başvurunun araştırılmasını ısrarla talep ettiği konular ve ilk derece mahkemesinin mahkûmiyet hükmünü kurduğu hususlar dikkate alındığında, başvurunun taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanları ve açığa imzanın kötüye kullanılması ile ilgili taleplerinin hangi nedenlerle kabul edilmediğinin derece mahkemesi kararlarında açıklanmaması nedeniyle” gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği belirtilmiştir.

Bilindiği gibi, Anayasadaki hakların etkili bir şekilde korunması için, mahkemelerin tarafların dayanaklarını, iddialarını ve delillerini etkili bir şekilde incelemeleri gerekmekte, ancak başvurunun bazı iddialarına kararda cevap verilmemiş olması her zaman gerekçeli karar hakkının ihlali sonucunu doğurmamaktadır. Başka bir anlatımla, mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olmakla birlikte, bu hak yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya kararda ayrıntılı olarak cevap verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılmalıdır; bir kararda tam olarak hangi hususların bulunması gerektiği ve gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı, davanın ve kararın niteliğine ve şartlarına göre değişebilmektedir.

Diğer kararlarımızda olduğu gibi bu kararda da gerekçeli karar hakkına ilişkin değerlendirmede bu genel ilkeler tekrarlanmaktadır. Ancak ilkelerin olaya uygulanmasıyla ilgili paragraflarda yapılan değerlendirmelerin, derece mahkemelerine ait olan “delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanması yetkisine” ilişkin olarak önceki kararlarımızda belirlenen ve yukarıda kısaca belirtilen ilkelerimizle bağdaşmadığı düşünülmektedir.

İhlal kararının gerekçesinde, ilk derece mahkemesi tarafından esasa ilişkin değerlendirmeler yapılırken suça konu bononun düzenlenme sebebinin tartışılarak başvuru dışındaki iki sanığın ekonomik ve sosyal durumlarının 300.000 Avro bedelli bir taşınmazı satın almaya yeterli olmadığı ve 150.000 Avro peşinat ödenen tapu harici satış işleminde “alım satım sözleşmesi” düzenlenmemesinin hayatın olağan akışına uygun bulunmadığı, dolayısıyla ilgililer arasında taşınmaz alım satımına dair sözleşme olmadığı sonucuna varıldığı, bu iki nedenle bononun keşidecinin iradesi dışında doldurulduğunun kabul edildiği; diğer taraftan da faksla gönderildiği ileri sürülen fotokopi belge ile suça konu bononun incelenmesine ilişkin Adli Tıp raporundaki bulguların mahkemece kabul edildiğinin anlaşıldığı belirtilerek, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının tebliğname ve itiraznamesiyle Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının karşıoy görüşlerinde yer alan hususların gerekçeli kararda açıklıkla tartışılmasının başvuruya konu yargılama açısından esaslı bir unsur olarak değerlendirildiği belirtilmektedir (§§ 60-61).

AİHM kararlarında olduğu gibi Anayasa Mahkemesinin kararlarında da, derece mahkemelerinin kararların yapısı ve içeriği ile ilgili olarak geniş bir takdir yetkisine sahip buldukları, taraflarca ileri sürülen delillerin kabulü ve değerlendirilmesinin öncelikle derece mahkemelerinin görevi olduğu, bu sebeple açıkça

keyfi olmadıkça, belirli bir kanıt türünün kabul edilebilir olup olmadığına, değerlendirme şekline veya aslında başvuru suçlu olup olmadığına karar vermenin Anayasa Mahkemesinin görevi olmadığı kabul edilmektedir. Buna göre, maddî olay ve olguların kanıtlanması bakımından hangi delillere ihtiyaç duyulduğu, tanık delili de dahil olmak üzere bir delilin gerekli olup olmadığı ve bildirilen tanıkların dinlenilmek üzere çağrılmasının uygun bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi derece mahkemelerinin takdir yetkisi içindedir.

Aynı şekilde, mahkemelerin, kararlarını hangi temele dayandırdıklarını açık olarak belirtmekle yükümlü oldukları, ancak bu yükümlülüğün, yukarıda belirtildiği üzere, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya karar gerekçesinde ayrıntılı olarak cevap verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılacağı da bilinmektedir.

Çoğunluğun ihlal sonucuna ulaşırken öncelikle “başvurucunun taşınmaz satışına ilişkin tanık beyanları ... ile ilgili taleplerinin hangi nedenlerle kabul edilmediğinin derece mahkemesi kararlarında açıklanmamasına” dayandığı görülmekte ise de, derece mahkemelerinin gerekçelerinde, taşınmaz satın aldığı ileri sürülen sanığın başvuru yanında 1500 TL aylık ücretle işçi olarak çalışması, taşınmaz bedelinin yarısı olarak elden verildiği ileri sürülen 150.000 Avroyu borç verdiği belirtilen babasının (diğer sanığın) da banka hesabının bulunmaması, alacaklı olduğu kişilere, tahsil ettiği alacaklara ve yüksek bir meblağ olan söz konusu miktarda kişisel birikimi olduğuna ilişkin hukukî bir açıklama getirememesi karşısında, anılan sanıkların ekonomik ve sosyal durumlarına ilişkin bir kanaate ulaşıldığı ve tanık dinlenmesi de dahil olmak üzere ayrıca bir araştırma yapılmasına gerek görülmediği anlaşılmaktadır.

Başka bir anlatımla, somut olayda derece mahkemelerinin gerekçelerinde, sahte olduğu iddia edilen senedin, buna ilişkin olarak Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan bilirkişi raporunun, sanıkların savunmaları ile tanık ifadelerinin sanıkların malî durumlarının ve banka hesaplarının, icra dosyalarının, sanıklar ile müdahil arasındaki hukukî ilişkilerin değerlendirildiği ve iddia edilen eylemle sonuç arasında uygun illiyet bağının kurulduğu, dolayısıyla başvuru taşınmaz satışı konusundaki tanık beyanları ile ilgili taleplerinin hangi nedenlerle kabul edilmediğinin açık olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan, Mahkememiz çoğunluğunun ulaştığı ihlal görüşünün gerekçeleri arasında başvuru “açığa imzanın kötüye kullanılması ile ilgili taleplerinin hangi nedenlerle kabul edilmediğinin derece mahkemesi kararlarında açıklanma(dığı)” kabulüne yer verilmekte ise de, karşıoy gerekçeleri de kararın bir parçası olduğundan bu hususun gerekçede dikkate alınmadığı ve tartışılmadığı iddiasının isabetli olmadığı düşünülmektedir. Anılan karşıoy gerekçesinden, bu hususların Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından tartışılmasına rağmen, çoğunluk tarafından kabul görmediği ve azınlıkta kalan üyeler tarafından karşıoy görüşü olarak dile getirildiği anlaşılmaktadır.

Karşıoy gerekçelerinde belirtilen bütün hususlara gerekçeli kararda mutlaka yer verilmesi ve bunlara niçin itibar edilmediğinin açıklanması gerektiği söylenemez. Kaldı ki gerek ilk derece mahkemesinin gerekse Yargıtayın gerekçelerinde suçun sabit olup olmadığı konusunda yapılan inceleme ve değerlendirmeler ile senedin sahteliği ve başvuru diğer sanıklarla iştirak hâlinde resmî belgede sahtecilik ve teşebbüs aşamasında kalan dolandırıcılık suçlarını işlediği konusunda yer verilen ayrıntılı gerekçeler, anılan fiilin “açığa imzanın kötüye kullanılması” suçu olarak değerlendirilip

değerlendirilemeyeceği konusunda ilâve açıklamalar yapılmasını da gereksiz hâle getirmektedir. Başka bir ifadeyle, derece mahkemelerinin gerekçelerinde yer alan açıklamalar, anılan fiilin “açığa imzanın kötüye kullanılması” olarak değerlendirilemeyeceğini de zımnî olarak ortaya koymaktadır. Aksinin kabulü, suç konu fiilin nitelendirilmesi konusunda yetkili olan derece mahkemelerinin gerekçeli kararlarında hükme götüren gerekçelerin yanında sanıkların suçun tavsifine ilişkin her türlü iddiasının da tartışılarak, fiilin hangi suçu veya suçları oluşturmadığının da ayrıntılı şekilde açıklanması gerektiği anlamına gelir. Derece mahkemelerinin bazı suçlara ilişkin kararlarının gerekçelerinde bu tür açıklamalar yapmalarının kararlarını zenginleştireceği açık olmakla birlikte, Anayasa Mahkemesinin ve AİHM’in gerekçeli karar hakkı konusunda belirlediği ilkelerin bu ilave açıklamalara da gerekçeli kararda yer verilmesini gerektirmediği bilinmektedir.

Sonuç olarak, incelenen başvuruya konu ilk derece mahkemesinin gerekçeli kararında, davanın sonucuna etkili olabilecek iddia ve savunmaların aktarılacak tartışıldığı, davanın sonucuna etkili olay, olgu ve argümanların ayrıntılı bir şekilde açıklanarak bunlarla hüküm arasındaki bağlantının gösterildiği ve kurulan hükmün hangi sebeplere ve hukukî düzenlemelere dayandırıldığı ortaya koyacak nitelikte bir gerekçenin bulunduğu görülmektedir.

Diğer taraftan, ilke kararlarımıza göre kanun yolu incelemesi yapan merciin ilk derece mahkemesi ile aynı sonuca ulaşması hâlinde bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya atıf yaparak kararına yansıtması, kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterli iken Yargıtay 15. Ceza Dairesinin “ilk derece mahkemesinin gerekçeleri ile uyumlu gerekçeleri tekrar ederek onama kararı ver(diği)” (§ 19); Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazı üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulunun da ilke kararlarımızda aranandan çok daha ayrıntılı gerekçelerle (§ 22) itirazın reddine karar verdiği anlaşılmaktadır.

Böylece anılan üç yargı kararında da kararların hangi temele dayandırıldığı açık olarak belirtildiği, başvuruçunun mahkûmiyet kararının sebeplerini öğrenmesini sağlayacak, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün içerik ve kapsamı ile bu hükme varılırken nelerin dikkate alındığını ve alınmadığını gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıkta bir gerekçe bölümünün bulunduğu ve anılan kararlarda yer verilen gerekçelerin davanın şartları dikkate alındığında makul ve yeterli olduğu düşünülmektedir.

Bu sebeplerle gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediğini düşündüğümden, çoğunluğun ihlal kararına katılmıyorum.

Üye
M. Emin KUZ